

Мирослава СОРОКА

ФЛОРА СУДИННИХ РОСЛИН ПРИРОДНОГО РЕГІОНУ РОЗТОЧЧЯ

Наведено аналітичні відомості про флору судинних рослин природного регіону Розточчя. Унаслідок 20 річних досліджень, проведених на території України та Польщі, вивчення гербарних колекцій, узагальнення опублікованих флористичних матеріалів встановлено, що флора судинних рослин регіону Розточчя налічує 1564 види із 568 родів, 122 родин, 72 порядків, 6 класів, 5 відділів. Західне Розточчя налічує 990 видів, Середнє — 1236, польська частина Равського Розточчя — 806, Українське — 1344 види. Спільних для усіх округів Розточчя є 704 види, характерних для Західного Розточчя є 11 видів, Середнього — 78, Равського — 2, Українського — 273. Укладено спектри провідних таксонів флори і встановлено склад рідкісного фітогенофонду регіону.

Розточчя виразно виділяється на тлі сусідніх регіонів своїми географічними та ботанічними рисами. Воно є вузькою смугою горбистих хребтів, яка лежить поміж Люблінською і Волинською височинами та долиною Побужжя з одного боку і Дністровсько-Сянською низовиною з іншого. Розточчя розділяє водні системи Вепра і Бугу з північного сходу, Сяну і Дністра з південного заходу, і простягається на 180 км від околиць м. Красніка (Польща) до околиць м. Львова (Україна). На території Польщі хребет Розточчя у фізико-географічних межах має довжину 120 км та площу 2100 кв. км, на українській частині — відповідно 60 км і 710 кв. км. Ширина його змінюється від 14 до 28 км. Максимальні висоти регіону зростають із 290 м у західній частині до 390 м у південній. Найнижча відмітка висоти в регіоні — долина річки Пор поблизу с. Сосядка (200 м над р. м). Отже, перепади висот у межах цілого регіону сягають 190 м, що вносить свої корективи в розподіл рослинності [14]. Розточчя у меридіональному напрямі розчленовується на кілька фізико-географічних одиниць, кожна з яких має притаманні лише їй риси геологічної будови, рельєфу, ґрунтів і навіть клімату. Відповідно тут формуються і інші типи рослинності, що дає підстави для відокремлення на основі цих відмінностей довготних геоботанічних та фізико-географічних одиниць. Межами для одиниць обох систем слугують одні й ті самі фізичні лінії у регіоні: долини річок та окремі пасма горбів. Вони поділяють Розточчя на геоботанічні округи: Західне (Горайське), Середнє (Томашівське) та Південне (Равське) Розточчя, які, своєю чергою, розпадаються на підок-

руги: Середнє Розточчя — на Щєбжєшинськє, Звєринєцькє та Томашівськє, а Півдєннє — на Равськє, Янівськє та Львівськє [14]. Природні орографічні лінії відіграють велику роль у розподілі кліматичних чинників, зокрема, атлантичних океанічних мас, а тому стають одними із головних детермінантів поширення рослинних комплексів. Посилєння континєнтальности клімату із просуванням на схід накладається на зростання абсолютних висот рєгіону в цьому напрямі, що резонансно проявляється у кліматичних, і, як наслідок, ботанічних рисах округів.

Західнє Розточчя виразно відрізняється від сусідніх територій тим, що його природні комплекси є найбільш видозмінєними й окультурєними у шкалі цілого рєгіону. З усіх округів Розточчя Західнє має найменше вкритих лісом площ — 17 % [18], найбільші площі піщаних ґрунтів [28] та специфічний клімат: середньорічна сума опадів тут становить 615 мм, середньорічна температура повітря — 7,9° С, річна амплітуда температури повітря 22,1° С. На більшій території Західного Розточчя ліси знищені, землі з-під них розорані. Залишки лісів із розладнаними структурою та складом формуються на стрімких схилах ярів. Серед них переважають цєнози асоціації *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* Tracz. 1962, зокрема субасоціації *T. c.-C. b. typicum*, яка в умовах Горайського Розточчя набуває декількох варіантів: вологого яворово-липового, типового липово-грабового та зубожілого осиково-березово-соснового. Дуже малі площі тут зайняті також буково-ялицєвими лісами, синтаксономічна приналежність яких визначається лише на рівні класу **QUERCO-FAGETEA Br.-Bl. et Vlieg. 1937.**

Середнє Розточчя має лісистість 40 % [18] та найбільші площі сірих лісових ґрунтів на лесовидних суглинках [28]. Середньорічна сума опадів становить 710 мм, середньорічна температура повітря — 7,0° С, річна амплітуда температури повітря — 22,0° С. Найбільші площі на Середньому Розточчі займають ялицєві бори *Abietetum polonicum* (Dziub. 1928) Br.-Bl. et Vlieg. 1939, поліваріантні цєнози асоціації *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* Tracz. 1962, та вторинні соснові ліси на їх місці. По долинах річок Сопот та Вєпж формуються заплавні фітоцєнози асоціації *Ribeso nigri-Alnetum* Sol.-Gyrn. (1975) 1987 та *Ficario-Ulmetum minoris* Knapp 1942 em. J. Mat. 1976.

Польська частина Півдєнного (Равського) Розточчя має 62 % лісопкритих площ [18], українська — 51,7 % [3]. Середньорічна сума опадів тут становить 713 мм, середньорічна температура повітря 6,9° С, річна амплітуда температури повітря — 21,7° С. За площею переважають дерново-підзолисті ґрунти [28]. На польській частині Равського Розточчя особливо помітно наслідки масових рубань лісів у часи Другої світової війни. Тут великі площі зайняті насаджєними лісами відповідного віку з участю сосни. На українській частині збереглися великі площі природних бучин *Dentario glandulosae-Fagetum* W. Mat. 1964 et Guzikowa et Kornaś 1969, широколистяних лісів *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* Tracz. 1962, менші площі займають фітоцєнози асоціації *Potentillo albae-Quercetum* Libb. 1933, *Leucobryo-Pinetum* Mat. (1962) 1973 та *Quercu roboris-Pinetum* (W. Mat. 1981) J. Mat. 1988, а також похідні деревостани в їхніх місцях.

Дослідження природи Розточчя має свою довголітню історію. Перші згадки про рослини регіону стосуються кінця XVIII ст. У своєму тритомнику „Дикціонар рослинний“ К. Клюк подає з польської частини регіону 6 видів (Kluk, 1787, цит. за: [14]). Це, мабуть, перша опублікована флористична праця, що стосувалася Розточчя. У подальші періоди публікували свої праці з Розточчя такі відомі автори: В. Бессер, А. Завадський, А. Томашек, Ф. Гербіх, Б. Блоцький, Е. Волощак, А. Реман, Ж. Круль, Ш. Труш, Г. Запалович, М. Раціборський, В. Шафер, М. Кочвара, Ш. Вердак, Я. Мондальський, Д. Зеров, М. Косець, А. П'ясецький, Г. Козій, С. Стойко, Т. Андрієнко, Я. Дідух, Ю. Шеляг-Сосонко, С. Шевченко, Б. Заверуха, К. Малиновський, М. Загульський та багато інших. Найважливішими працями сучасного періоду з польської частини регіону є праці науковців Люблінського університету ім. М. Кюрі-Склодовської, К. Іздебського, Д. Фіялковського, А. Соколовського, Ф. Свенса, М. Вавер, Б. Чарнецької, А. Лучицької-Попель, З. Попіолека, К. Козака, Т. Кротоської, К. Карчмаржа та ін.

Гербарні зразки з території Розточчя зберігаються у різних наукових установах України та Польщі. Найбільша їхня кількість зберігається у гербарних фондах Львівського національного університету ім. І. Франка, Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного, Інституту екології Карпат НАН України, Державного природознавчого музею НАН України, Національного лісотехнічного університету України (де нещодавно при реконструкції виявлено іменні гербарії А. Соколовського, В. Шафера, Б. Блоцького, П. Вишневого та ін.), Закладу систематики і географії рослин Люблінського університету ім. М. Кюрі-Склодовської (м. Люблін, Польща), Ягеллонського університету (м. Краків, Польща), Інституту ботаніки ім. В. Шафера ПАН (м. Краків, Польща), Люблінської медичної академії (Польща), Інституту сільського господарства та рільництва в Пулавах (Польща).

Рослинне вкриття Розточчя диференціюється під впливом фізико-географічних та історичних причин, які зумовили формування тут оригінальних комплексів рослинності, складених різними за походженням та віком елементами, широтний розподіл яких у межах регіону підпорядковується „правилу попередження рослинності“ [1]. За найновішими класифікаційними схемами рослинності Європи, які базуються на методі школи Ж. Браун-Бланке [13], фітоценози природного регіону Розточчя належать до 194 асоціацій, 57 варіантів асоціацій, 25 стійких рослинних угруповань, 63 союзів, 15 підсоюзів, 37 порядків, 2 підкласів, 23 класів рослинності. На території Польського Розточчя діягностовано 184 рослинні асоціації, на Українському — 146, з них 141 спільна для обох частин регіону. Характерними для Польського Розточчя є 43 асоціації рослинності, для Українського — лише 5.

Унаслідок досліджень на території України та Польщі, вивчення гербарних колекцій наукових установ обох країн, узагальнення опублікованих флористичних та геоботанічних матеріалів встановлено, що флора судинних рослин природного регіону Розточчя налічує 1564 види із 568 родів 122 родин, 72 порядків, 6 класів, 5 відділів. У загальну кількість видів внесено всі види, помічені на території регіону в різні історичні періоди. На території Західного Розточчя зростає 987 видів, Середнього — 1237, Південного — 1421 вид. Кількісний розподіл видів за підокругами виглядає так: флора

Щебжешинського Розточчя налічує 814 видів, Зверинецького — 1116, Томашівського — 1060. На території цілого Равського Розточчя помічено 984 види, з них 823 види зростає на його польській частині, 844 — на українській. На Янівському Розточчі зростає 1144 види, Львівському — 1007 видів. Флора цілого Українського Розточчя налічує 1344 види. Спільних для усіх чотирьох округів Розточчя є 704 види, характерних тільки для Польського Розточчя є 205 видів, Українського — 273. Характерних для Західного Розточчя є 11 видів, Середнього — 78, Равського — 2, Янівського — 110, Львівського — 91 вид. Систематичні показники флори Розточчя (табл. 1) чудово характеризують сучасну голарктичну флору, що сформувалася у зоні широколистяних лісів у постгляціальний період.

Таблиця 1

Систематична структура флори судинних рослин Розточчя

Відділ, клас, підклас	Родини		Роди		Види	
	к-ть	%	к-ть	%	к-ть	%
LYCOPODIOPHYTA	2	1.6	4	0.7	6	0.4
EQUISETOPHYTA	1	0.8	1	0.2	9	0.6
POLYPODIOPHYTA	11	9.1	19	3.3	31	1.9
<i>Ophyoglossopsida</i>	1	0.8	3	0.5	5	0.3
<i>Polypodiopsida</i>	10	8.2	16	2.8	26	1.6
<i>Polypodiidae</i>	8	6.6	14	2.4	24	1.5
<i>Salviniidae</i>	2	1.6	2	0.4	2	0.1
PINOPHYTA	2	1.6	4	0.7	4	0.3
MAGNOLIOPHYTA	106	86.9	540	95.1	1514	96.8
<i>Magnoliopsida</i>	85	69.7	418	73.6	1179	75.4
<i>Magnoliidae</i>	3	2.5	5	0.9	7	0.4
<i>Ranunculidae</i>	4	3.3	24	4.2	67	4.3
<i>Hamamelididae</i>	6	4.9	10	1.8	21	1.3
<i>Caryophyllidae</i>	5	4.1	35	6.2	126	8.1
<i>Dilleniidae</i>	17	13.9	75	13.2	186	11.9
<i>Rosidae</i>	25	20.5	108	19.0	304	19.4
<i>Lamiidae</i>	23	18.9	97	17.1	270	17.3
<i>Asteridae</i>	2	1.6	64	11.2	198	12.7
<i>Liliopsida</i>	21	17.2	122	21.5	335	21.4
<i>Alismatidae</i>	8	6.6	12	2.1	25	1.6
<i>Liliidae</i>	9	7.3	102	18.0	297	19.0
<i>Arecidae</i>	4	3.3	8	1.4	13	0.8
Всього	122	100.0	568	100.0	1564	100.0

Помітно, що більшість видів флори припадає на клас дводольних, а судинні спорові та голонасінні охоплюють лише 13,11 % родин, 4,93 % родів та 3,19 % видів флори. Співвідношення між класами дводольних та однодольних 3:1, воно таке ж, як і в сучасних квіткових узагалі. Флора судинних рослин регіону має високі флористичні пропорції — 1:4,6:12,8. Це свідчить про активні видотвірні процеси, що справедливо для флори в зоні межування трьох різних природних областей: Карпат, Поділля, Полісся.

При визначенні розточанських видів ми неодноразово відзначали факт морфологічного вікарізму між різними географічними расами одного і того самого виду, зокрема в родинях Asteraceae, Caryophyllaceae, Brassicaceae.

При аналізі родинних спектрів окремих округ (табл. 2), можна помітити характерні особливості складу та поступову зміну їхнього основного ядра. Середня кількість родів у родині 4,65. Родин, що мають відсоток родів вище середнього, є 19. Це 15,57 % усіх родин, що охоплюють 369 (65 %) родів та 1075 (68,7 %) видів. 53 родини (43,44 %) мають 1 рід та 153 (9,8 %) види. Середня кількість видів у родині 12,82. Родин, що мають відсоток видів вище середнього, є 25 — це 20,49 % усіх родин, що охоплюють 1220 (78,33 %) видів. 27 родин (20,49 %) є монотипні. Десять провідних родин містять 867 (55,4 %) видів. Із просуванням на схід та появою виразних ознак континентальності клімату у флорі збільшується питома вага бореальних та аридних видів, представників родин Cyperaceae, Ranunculaceae, Scrophulariaceae та Caryophyllaceae. Знижується роль родин, центром видового максимуму яких є Середземномор'я та південь Європи: Rosaceae, Brassicaceae, Fabaceae, Chenopodiaceae, що викликане послабленням впливу атлантичних повітряних мас.

Таблиця 2

Спектр провідних родин флори Розточчя

Родини	Усе Розточчя		Польське Розточчя						Українське Розточчя	
			Західне		Середнє		Равське			
	к-ть видів	Місце	к-ть видів	Місце	к-ть видів	Місце	к-ть видів	Місце	к-ть видів	Місце
<i>Asteraceae</i>	184	1	156	1	142	1	88	1	151	1
<i>Poaceae</i>	116	2	76	2	77	3	68	2	105	2
<i>Rosaceae</i>	101	3	60	3	83	2	50	4	66	4
<i>Cyperaceae</i>	82	4	56	4	72	4	52	3	72	3
<i>Brassicaceae</i>	71	5	44	6—8	54	6	36	6	52	9—10
<i>Fabaceae</i>	66	6	46	5	58	5	38	5	53	8
<i>Lamiaceae</i>	65	7—8	44	6—8	52	7	35	7—8	57	6—7
<i>Caryophyllaceae</i>	64	7—8	35	10	43	10	35	7—8	58	5
<i>Scrophulariaceae</i>	63	9	44	6—8	47	8	33	9	57	6—7
<i>Ranunculaceae</i>	55	10	34	11	44	9	25	10	52	9—10
<i>Apiaceae</i>	49	11	36	9	39	11	24	11	46	11
<i>Orchidaceae</i>	39	12	16	14—15	26	13	23	12	38	12
<i>Polygonaceae</i>	30	13—14	21	12	28	12	20	13	25	14
<i>Boraginaceae</i>	30	13—14	17	13	22	14	13	15	29	13
<i>Chenopodiaceae</i>	25	15	14	17	18	15—16	6	19—20	19	17—19
<i>Juncaceae</i>	23	16	15	15	17	17—19	16	14	19	17—19
<i>Liliaceae</i>	22	17	11	19	17	17—19	11	17	21	15
<i>Salicaceae</i>	21	18—19	16	14—15	18	15—16	12	16	20	16
<i>Rubiaceae</i>	21	18—19	13	18	17	17—19	10	18	19	17—19
<i>Euphorbiaceae</i>	19	20—21	9	20	12	22	6	19—20	15	20

Аналіз родового спектра (табл. 3) показав подібні результати. Середня кількість видів у роді — 2,78. 169 родів (29,75 %) мають відсоток видів вище середнього, вони об'єднують 1083 (69,2 %) види. 82 роди (14,44 %) мають по два види, загалом у них 164 види (10,5 %). 317 родів (55,81 %) мають по одному виду. В усіх округах у родинному спектрі перше місце займає рід *Carex*. У напрямі на схід зростає роль родів *Galium*, *Dianthus*, *Orobancha*, *Festuca*, *Senecio*, *Ranunculus*, *Juncus*, більшість представників яких є кріо- чи ксерофільними видами. Натомість із падінням зволоженості та збільшенням амплітуди коливань температурних показників знижується роль родів *Potentilla*, *Rubus*, *Trifolium*, *Vicia*, *Geranium*. Усі ці факти свідчать про перехідний характер флори Розточчя у багатьох середньо-східноєвропейських флор та поступову зміну основного ядра флори в бік східноєвропейської [11]. Саме на Розточчі між цими двома флорами утворилася широка перехідна зона, до якої належить територія Равського (Південного) Розточчя. Такі ж дані одержано при дослідженні флори сусіднього Малого Полісся [5].

Таблиця 3

Спектр провідних родів флори Розточчя

Роди	Усе Розточчя		Польське Розточчя						Українське Розточчя	
	к-ть видів	Місце	Західне		Середнє		Равське		к-ть видів	Місце
			к-ть видів	Місце	к-ть видів	Місце	к-ть видів	Місце		
<i>Carex</i>	60	1	48	1	53	1	42	1	53	1
<i>Hieracium</i>	34	2	16	3	12	11—13	5	18—21	29	2
<i>Rosa</i>	27	3	11	7—11	21	2—3	10	6—8	15	4
<i>Veronica</i>	26	4	21	2	21	2—3	17	2	23	3
<i>Potentilla</i>	18	5—7	9	13	14	7	8	12—13	13	9—13
<i>Salix</i>	18	5—7	14	4	15	6	11	4—5	17	5
<i>Euphorbia</i>	18	5—7	8	14—18	11	14—16	5	18—21	14	9—13
<i>Rubus</i>	17	8—10	11	7—11	17	4	10	6—8	7	20—23
<i>Polygonum</i>	17	8—10	12	5—6	16	5	12	3	11	9—13
<i>Galium</i>	17	8—10	11	7—11	13	8—10	9	9—11	16	6
<i>Senecio</i>	16	11	7	19—20	12	11—13	5	18—21	13	9—13
<i>Viola</i>	15	12—15	11	7—11	11	14—16	10	6—8	15	7—8
<i>Ranunculus</i>	15	12—15	11	7—11	13	8—10	9	9	15	7—8
<i>Trifolium</i>	15	12—15	12	5—6	13	8—10	9	9	12	14—15
<i>Juncus</i>	15	12—15	10	12	12	11—13	11	4—5	13	9—13
<i>Vicia</i>	13	16—18	8	14—18	8	21	8	12—13	10	20—23
<i>Dianthus</i>	13	16—18	3	24	4	25	3	24	11	16—19
<i>Chenopodium</i>	13	16—18	8	14—18	9	17—20	4	22—23	13	14—15
<i>Geranium</i>	12	19—23	8	14—18	9	17—20	6	16—17	12	16—19
<i>Rumex</i>	12	19—23	8	14—18	11	14—16	7	14—15	10	16—19
<i>Orobancha</i>	12	19—23	1	25	5	24	1	25	11	20—23
<i>Potamogeton</i>	12	19—23	4	23	7	22—23	4	22—23	10	20—23
<i>Festuca</i>	12	19—23	6	21—22	9	17—20	6	16—17	10	16—19

Біоморфологічна структура флори Розточчя, досліджена на основі класифікаційної системи Раункієра (табл. 4), складена за схемою, типовою для широколистяних лісів. У спектрі переважають багаторічні трав'янисті рослини, представлені групою гемікриптофітів (61,9 %), вимогам яких відповідають добре аеровані та вологі ґрунти листяних і змішаних лісів та післялісових площ. Великий відсоток видів-багато-річників свідчить також про значну кількість екотопів з підвищеною вологістю. У флорі Розточчя велика частка хамефітів, характерних для ділянок із ксерофільною рослинністю. Визначальною рисою біоморфологічного спектра Розточчя є також значна частка криптофітів, насамперед цибулинних та бульбоутворювальних видів, серед яких переважна більшість — монтанні види, зв'язані у своєму поширенні з буковими та скельнодубовими лісами. Велика кількість терофітів у флорі (17,1 %) пов'язана як із наявністю відкритих освітлених місцезростань із тепломістким субстратом, природно позбавлених деревної рослинності, так і зі значним ступенем антропогенної видозміни ландшафтів. Загалом, спектр життєвих форм Розточчя відповідає такому для більшості лісових флор Середньої Європи, проте вказані особливості свідчать про оригінальність набору екотопів регіону й, зокрема, про наявність ділянок із ксеро- та термофільною рослинністю.

Таблиця 4

Спектр біоморфологічних типів флори Розточчя (за Раункієром)

Біоморфа	Кількість видів	% видів флори
Фанерофіти, у т.ч.:	132	8,4
Мезофанерофіти, у т.ч.:	32	2,0
вічнозелені	4	0,2
листопадні	28	1,8
Мікрофанерофіти листопадні	20	1,3
Нанофанерофіти, у т.ч.:	80	5,1
вічнозелені	1	0,1
листопадні	79	5,0
Хамефіти	31	1,9
Гемікриптофіти	968	61,9
Криптофіти, у т.ч.:	168	10,7
Геофіти	77	4,9
гелофіти	68	4,3
гідрофіти	23	1,5
Терофіти	267	17,1
Всього	1564	100,0

Географічна структура флори встановлена на основі зональної концепції географічних елементів і викладена у скороченому варіанті в табл. 5. Як помітно з таблиці, у формуванні флористичних комплексів Розточчя найбільшу участь беруть види неморального та бореального елементів, що цілком відповідає географічному положенню регіону. Хребет Розточчя простягається у широтному напрямі приблизно від 50°25' до 49°40' північної широти, тобто майже по межі двох зон — неморальної та бореальної — або, точніше, у смузі впливу обох зон.

Таблиця 5

Географічна структура флори Розточчя

Географічний елемент, тип ареалу (т. а.)	Кількість видів	% видів флори
АЛЬПІЙСЬКИЙ ЕЛЕМЕНТ	2	0,1
Європейський т. а.	2	0,1
АРКТО-АЛЬПІЙСЬКИЙ ЕЛЕМЕНТ	9	0,6
Голарктичний т. а.	8	0,5
Європейський т. а.	1	0,1
БОРЕАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ	460	29,4
Голарктичний т. а.	188	12,0
Євразійсько-північноафриканський т. а.	23	1,5
Євразійський т. а.	197	12,5
Європейський т. а.	53	3,4
НЕМОРАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ	549	35,3
Голарктичний т. а.	60	3,8
Євразійсько-північноафриканський т. а.	107	6,8
Євразійський т. а.	194	12,5
Європейський т. а.	190	12,2
МОНТАННИЙ ЕЛЕМЕНТ	164	10,5
Голарктичний т. а.	12	0,8
Євразійсько-північноафриканський т. а.	4	0,3
Євразійський т. а.	42	2,7
Європейський т. а.	106	6,8
АРИДНИЙ ЕЛЕМЕНТ	217	13,8
Голарктичний т. а.	15	1,0
Євразійсько-північноафриканський т. а.	26	1,5
Євразійський т. а.	112	7,3
Європейський т. а.	64	4,0
АЗОНАЛЬНИЙ ЕЛЕМЕНТ	112	7,1
Космополітний т. а.	12	0,8
Азональний т. а.	100	6,4
АДВЕНТИВНИЙ ЕЛЕМЕНТ	51	3,2
Здичавлі види	19	1,2
Занесені види	32	2,0
Всього	1564	100,0

Територія Розточчя на заході цілком вписується у межі неморальної зони, а на сході його рослинне вкриття набуває бореальних та частково аридних рис, що підтверджено нашими даними флористичного, географічного та фітоценотичного аналізів. Велика частка видів бореального елемента надає рис схожості флорі Розточчя з північнішими флорами, а також є основною відмінною рисою від флор інших районів Подільської височини. Географічна структура чітко підкреслює лісовий, а не лісостеповий характер флори Розточчя і відтворює основні етапи флорогенезису в регіоні.

Щодо поширення видів по території самого регіону, то тут теж можна помітити зміни із просуванням на схід, викликані, очевидно, усе тим же

послабленням впливу Атлантики та зростанням абсолютних висот регіону. На території Польського Розточчя зростає багато атлантичних видів: *Aldrovanda vesiculosa* L., *Carex punctata* Gaudin, *Corynephorus canescens* (L.) Beauv., *Drosera intermedia* Hayne, *Hydrocotyle vulgaris* L., *Hypochaeris glabra* L., *Juncus squarrosus* L., *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Osmunda regalis* L., *Ornithopus perpusillus* L., *Pedicularis sylvatica* L., *Radiola linoides* Roth, *Rhynchospora fusca* (L.) Aiton, *Sarothamnus scoparius* (L.) Koch, *Schoenoplectus setaceus* (L.) Palla, *Sparganium minimum* Wallr., *Spergula morisonii* Boreau, *Teesdalea nudicaulis* (L.) R. Br., із них до Українського Розточчя не доходять *Carex punctata*, *Drosera intermedia*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Osmunda regalis*, *Rhynchospora fusca*, *Schoenoplectus setaceus*, *Spergula morisonii*, *Teesdalea nudicaulis*. Натомість Українське Розточчя, незважаючи на віддаленість та відносну ізольованість від Карпат, має набагато більше монтанних видів, чому сприяють орографічна ситуація та кліматичні показники цієї частини краю.

Чудово характеризують флори окремих округ види, які трапляються лише на їхніх територіях. Для Західного Розточчя характерними є західноєвропейські, рідше південноєвропейські види, які далі на схід не поширюються: *Fumaria schleicheri* Soyer-Willemet, *Holosteum umbellatum* L., *Erucastrum gallicum* (Willd.) O.E. Schulz (поширюється із заходу Європи вздовж колій), *Lepidium perfoliatum* L., *Trifolium incarnatum* L. (трапляється переважно у здичавілому стані), *Alchemilla hirsuticaulis* H. Lindb., *Carex supina* Willd., *Thymelaea passerina* (L.) Coss., *Knautia drymeia* Heuffel, *Achillea salicifolia* Bess, *Glyceria nemoralis* Uechtr. et Koerniche.

Серед характерних для Середнього Розточчя видів особливо виділяються атлантичні види, поширення яких обмежене областю впливу океанічних мас: *Osmunda regalis* L., *Rhynchospora fusca* (L.) Aiton, *Schoenoplectus setaceus* (L.) Palla. Серед інших видів особливий інтерес представляють *Arnica montana* L., *Senecio congestus* (R. Br.) DC, *Pulmonaria officinalis* L., *Pyrola media* Schwartz, *Diphasiastrum tristachyum* (Pursch.) Rothm., *Polystichum lonchitis* (L.) Roth, *Alchemilla xanthochlora* Rothm., *Conringia orientalis* (L.) Dumort., *Silene dichotoma* Ehrh., *Adonis aestivalis* L. та ін. Помітну групу тут становлять синантропні види, занесені переважно по великих транспортних магістралях з півдня чи заходу Європи, а тому на Українському Розточчі їх наразі немає — *Fumaria rostellata* Knaf., *F. vaillantii* Loisel., *Amaranthus blitoides* L., *A. hybridus* L., *Corispermum marschallii* Steven, *Polygonum arenastrum* Boreau., *P. calcatum* Lindman, *P. orientale* L., *Isatis tinctoria* L. (у здичавілому стані), *Hesperis matronalis* L., *Valerianella rimosa* Bastard, *Eragrostis minor* Host.

Польська частина Равського Розточчя має лише два характерні види: *Potamogeton alpinus* Balbis і *Juncus filiformis* L., зате флора Українського Розточчя відзначається таксономічним розмаїттям і має притаманні лише їй риси, а саме: поєднання характерних для цієї округи монтанних видів, генетично пов'язаних із горами Європи (*Lunaria rediviva* L., *Cotoneaster integerrimus* Medik, *Chamaerion dodonaei* (Vill.) Holub, *Gentiana asclepiadea* L., *Symphytum cordatum* Waldst. et Kit. ex Willd, *Chaerophyllum aureum* L., *Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm., *Centaurea mollis* Waldst. et

Kit., *Leucojum vernum* L., *Bromopsis ramosa* (Huds.) Holub, *Calamagrostis stricta* (Timm.) Koel., *Crocus heuffelianus* Herb., *Colchicum autumnale* L., *Knautia dipsacifolia* Kreutzer), із видами аридними, поширеними на теренах Східної Європи (*Thalictrum collinum* Wallr., *T. foetidum* L., *Adonis flammeus* Jacq., *Scleranthus uncinatus* Shur, *Spergula pentandra* L., *Erysimum durum* J. et C. Presl, *Trifolium pannonicum* Jacq., *Anthyllis schivereckii* (DC.) Blocki, *Astragalus austriacus* Jacq., *Salvia dumetorum* Andr., *Leopoldia comosa* (L.) Parl.), та видами бореальними (*Oxycoccus microcarpus* Turcz. ex Rupr., *Viola uliginosa* Bess., *Polemonium caeruleum* L., *Adenophora liliifolia* (L.) A.DC.). Весь комплекс характерних видів Українського Розточчя свідчить про змішання у його флорі гетерогенних елементів.

Яскраву характеристику будь-якій флорі дає склад рідкісного фітогеофону. Ми обмежимося наведенням даних лише про ті види рослин, що їх охороняють на території України та Польщі (у т.ч. і ті, що вважаються зниклими, (табл. 6).

Таблиця 6

Рідкісні рослини Розточчя, занесені до Червоних книг

Види рослин	Польське Розточчя			Українське Розточчя	ЧК України [1,2]	Охорона в Польщі [20]		БК [2]
	З	С	Р			Повна	Часткова	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Aconitum moldavicum</i> Hacq.		*		*		+		
<i>A. variegatum</i> L.		*	*	*		+		
<i>Adenophora liliifolia</i> (L.) A. DC.				*		+		
<i>Adonis flammeus</i> Jacq.				*		+		
<i>A. vernalis</i> L.	*	*			+	+		
<i>Aldrovanda vesiculosa</i> L.				*	+	+		+
<i>Allium ursinum</i> L.		*		*	+			
<i>Anacamptis pyramidalis</i> (L.) Rich.				#	+	+		
<i>Anemone laxa</i> Juz.				#	+			
<i>A. sylvestris</i> L.	*	*		*		+		
<i>Aquilegia vulgaris</i> L.	*	*	*	*		+		
<i>Archangelica officinalis</i> (Moench) Hoffm.		*		*		+		
<i>Arctostaphylos uva-ursi</i> (L.) Spreng.		*		#		+		
<i>Armeria elongata</i> (Hoffm.) Koch		*		*		+		
<i>Arnica montana</i> L.		*			+	+		
<i>Arum maculatum</i> L.				*		+		
<i>Aruncus vulgaris</i> Rafin.	*	*		*		+		
<i>Aster amellus</i> L.	*	*		*			+	
<i>Astrantia major</i> L.	*	*		*	+			
<i>Atropa bella-donna</i> L.		*		*	+	+		
<i>Betula humilis</i> Schrank		*		*	+	+		
<i>B. obscura</i> A. Kotula	*	*	*	*	+			
<i>Blechnum spicant</i> (L.) Roth		*	*	*		+		
<i>Botrychium lunaria</i> (L.) Sw.	*	*		#	+			

Продовження таблиці 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9
B. multifidum (Gmel.) Rupr.		*		#				+
B.virginianum (L.) Sw.				#		+		
Carex bohemica Schreb.		#		*	+			
C. buxbaumii Wahlenb.	*	*			+			
C. davalliana Smith	*	*		*	+			
C. umbrosa Host	*	*		*	+			
C. pediformis C.A.Mey				#		+		
Centaurium erythraea Rafn.	*	*	*	*			+	
Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce	*	*	*	*	+	+		
C. longifolia (L.) Fritsch	*	*	*	*	+	+		
C. rubra (L.) Rich	*	*		*	+	+		
Cerasus fruticosa (Pall.)Woronow	*	*				+		
Chimaphila umbellata (L.) W. Barton	*	*	*	*		+		
Cimicifuga europaea Schipcz.	*	*		*		+		
Cirsium pannonicum (L.) Link.	*	*		*		+		
Clematis recta L.	*	*	*	*		+		
Coeloglossum viride (L.)C.Hartm	#			#	+	+		
Colchicum autumnale L.				#	+	+		
Corallorhiza trifida Chatel.		*		*	+	+		
Crocus heuffelianus Herb.				*	+	+		
Cypripedium calceolus L.	*	*	*	*	+	+		+
Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soo.		*		*	+	+		
D. hebridensis (Wil.) Aver.				#	+	+		
D. incarnata (L.) Soo.	#	*	*	*	+	+		
D. maculata (L.) Soo.		*	*	*	+	+		
D. majalis (Reichenb.) P.F.Hunt et Sommerhayes	*	*	*	*	+	+		
D. ochroleuca (Wustn.ex Boll.) Holub.		#		#	+	+		
D. traunsteineri (Saut.)Soo.				*	+	+		
Daphne cneorum L.				#	+	+		
D. mezereum L.	*	*	*	*		+		
Dianthus armeria L.	*			*		+		
D. carthusianorum L.	*	*	*	*			+	
D. deltoides L.	*	*	*	*			+	
D. glabriusculus (Kit.) Borb.				#		+		
Diphasiastrum complanatum (L.)Holub	*	*		#	+	+		
D. tristachyum (Pursch.) Rothm.		*				+		
Dracocephalum austriacum L.				#	+			+
D. ruyschiana L.				#		+		+
Drosera anglica Huds		*	*	#	+	+		
D. intermedia Hayne		*	*	#	+	+		
D. rotundifolia L.		*	*	*		+		
Elytrigia stipifolia (Czern.ex Nevski) Nevski				*	+			
Epipactis atrorubens (Hoffm. Ex Bernh.) Schult.	*	*		*	+	+		
E. helleborine (L.) Crantz	*	*	*	*	+	+		
E. palustris (L.) Crantz	*	*	*	*	+	+		

Продовження таблиці 6

<i>E. purpurata</i> Smith				*	+	+		
<i>Equisetum telmateia</i> Ehrh.		*		*		+		
<i>Festuca pseudoovina</i> Hack. ex Wiesb.				#		+		
<i>F. pallens</i> Host				#	+			
<i>Fritillaria meleagris</i> L.				*	+	+		
<i>Galanthus nivalis</i> L.	*	*		*	+	+		
<i>Gentiana asclepiadea</i> L.				+			+	
<i>G. cruciata</i> L.		*		#		+		
<i>G. pneumonanthe</i> L.	*	*	*	#		+		
<i>Gentianopsis ciliata</i> (L.) Ma		*		#		+		
<i>Gentianella amarella</i> (L.) Boern.				#		+		
<i>G. lutescens</i> (Velen.) J. Holub		*				+		
<i>Gladiolus imbricatus</i> L.		*		*		+		
<i>Goodyera repens</i> (L.) R. Br.	*	*	*	#	+	+		
<i>Gymnadenia conopsea</i> (L.) R.Br.		*		#	+	+		
<i>Hammarbia paludosa</i> (L.) O.Kuntze				#	+	+		
<i>Hedera helix</i> L.	*	*	*	*		+		
<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	*	*	*	*		+		
<i>Helosciadium repens</i> (Jacq.) Koch		*				+		
<i>Herminium monorchis</i> (L.) R. Br.	#			#	+	+		
<i>Huperzia selago</i> (L.) Bernh. Ex Schrank et Mart.	*	*	*	*	+	+		
<i>Hydrocotyle vulgaris</i> L.	*	*			+			
<i>Hypericum elegans</i> Steph ex Willd.		*		*		+		
<i>Iris hungarica</i> Waldst. Et Kit.		*		*		+		
<i>I. sibirica</i> L.	*	*		*		+		
<i>Juncus bulbosus</i> L.	*	*	*		+			
<i>J. subnodulosus</i> Schrank.				#	+			
<i>Lathyrus laevigatus</i> (Waldst. Et Kit.) Gren.	*	*		*		+		
<i>L. pisiformis</i> L.		*		#		+		
<i>Ledum palustre</i> L.		*	*	*			+	
<i>Leucojum vernum</i> L.				*	+	+		
<i>Ligularia bucovinensis</i> Nakai				#	+	+		+
<i>Lilium martagon</i> L.	*	*	*	*	+	+		
<i>Linnaea borealis</i> L.		*			+	+		
<i>Linum austriacum</i> L.				#		+		
<i>L. flavum</i> L.		*		#		+		
<i>Liparis loeselii</i> (L.) Rich.		*		#	+	+		+
<i>Listera cordata</i> (L.) R.Br.				#	+	+		
<i>L. ovata</i> (L.) R. Br.	*	*		*	+	+		
<i>Lunaria rediviva</i> L.				*	+			
<i>Lycopodiella inundata</i> (L.) Holub	#	*		*	+	+		
<i>Lycopodium annotinum</i> L.	*	*	*	*	+	+		
<i>L. clavatum</i> L.	*	*	*	*		+		
<i>Malaxis monophyllos</i> (L.) Sw.				#	+	+		
<i>Melittis sarmatica</i> Klok.	*	*	*	*			+	
<i>Menyanthes trifoliata</i> L.	*	*	*	*			+	
<i>Neottia nidus-avis</i> (L.) Rich.	*	*	*	*	+	+		
<i>Neottianthe cucullata</i> (L.) Schlecht.				*	+	+		
<i>Nuphar lutea</i> (L.) Smith	*	*		*		+		
<i>Nymphaea alba</i> L.	*	*		*		+		
<i>N. candida</i> J. et C. Presl	*	*		*		+		
<i>Orchis coriophora</i> L.		#		#	+	+		
<i>O. mascula</i> (L.) L.				#	+	+		
<i>O. militaris</i> L.		*		#	+	+		

Продовження таблиці 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>O. morio</i> L.	*	*		*	+	+		
<i>O. ovalis</i> Schmidt ex Mayer				*	+	+		
<i>O. purpurea</i> Huds.		#	*	#	+	+		
<i>O. ustulata</i> L.		*	*	#	+	+		
<i>Orobanche picridis</i> F. Schulz				#		+		
<i>Osmunda regalis</i> L.		*				+		
<i>Ostericum palustre</i> Bess.	*	*	*	*		+		+
<i>Oxycoccus microcarpus</i> Turcz.ex Rupr.				*	+			
<i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i> L.		*		*	+	+		
<i>P. sylvatica</i> L.		*		*		+		
<i>Phyllitis scolopendrium</i> (L.) Newm.		*		*		+		
<i>Phyteuma orbiculare</i> L.		*		*		+		
<i>Pinquicula bicolor</i> Woloszcz.				#	+	+		
<i>P. vulgaris</i> L.				#	+	+		
<i>Platanthera bifolia</i> (L.) Rich	*	*	*	*	+	+		
<i>P. chlorantha</i> (Cust.) Reichenb.	*	*	*	*	+	+		
<i>Polemonium caeruleum</i> L.				*		+		
<i>Polypodium vulgare</i> L.	*	*	*	*		+		
<i>Pulsatilla grandis</i> Wend.				*	+	+		+
<i>Rhynchospora fusca</i> (L.) Aiton		*			+	+		
<i>Rosa gallica</i> L.		*				+		
<i>Salix lapponum</i> L.	*	*		#		+		
<i>S. myrtilloides</i> L.		*		#	+	+		
<i>S. starkeana</i> Willd.	*			#	+			
<i>Salvinia natans</i> (L.) All.				*	+	+		+
<i>Saxifraga hirculus</i> L.		#		#	+	+		+
<i>Scheuchzeria palustris</i> L.		*		#	+			
<i>Schoenus ferrugineus</i> L.		*		*	+			
<i>Scilla bifolia</i> L.		*		*		+		
<i>Scopolia carniolica</i> Jacq.	*		*	*	+	+		
<i>Scorzonera purpurea</i> L.	*	*		*		+		
<i>Senecio besseranus</i> Minder.				#	+			
<i>S. umbrosus</i> Waldst. et Kit.				#		+		
<i>Spiranthes spiralis</i> (L.) Chevall.				*	+	+		
<i>Staphylea pinnata</i> L.			*	*	+	+		
<i>Stipa pulcherrima</i> C.Koch				#		+		
<i>Swertia perennis</i> L.		*		#	+	+		
<i>Thesium ebracteatum</i> Hayne		*	*	*		+		+
<i>Tofieldia calyculata</i> (L.) Wahlenb.		*	*	#	+	+		
<i>Trapa natans</i> L.				#	+	+		+
<i>Traunsteinera globosa</i> (L.) Reich.				#	+	+		
<i>Trollius europaeus</i> L.	*	*		*		+		
<i>Valeriana dioica</i> L.		*		*	+			
<i>Veratrum album</i> L.		*		*		+		
<i>V. lobelianum</i> Bernh.	*	*	*	*		+		
<i>V. nigrum</i> L.		*		*		+		

Продовження таблиці 6

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<i>Valeriana dioica</i> L.		*		*	+			
<i>Veratrum album</i> L.		*		*		+		
<i>V. lobelianum</i> Bernh.	*	*	*	*		+		
<i>V. nigrum</i> L.		*		*		+		
<i>Vinca minor</i> L.	*	*	*	*		+		
<i>Viola alba</i> Bess.				*	+			
<i>V. uliginosa</i> Bess.				*		+		

Скорочення та умовні позначення: З — Західне, С — Середнє, Р — Равське Розточчя; ЧК — Червона книга; БК — види, занесені до Бернської конвенції; * — підтверджені сучасні місцезростання; # — вид, відомий тільки з літературних джерел чи гербарних колекцій; + — наявність виду у природолохоронному реєстрі.

Сучасний склад флори Розточчя потребує подальших досліджень та уточнень. Зокрема, виявлення статусу багатьох видів, наведених у літературі чи задокументованих старими гербарними зборами. Зниклими з території регіону можна вважати види, яких не знаходили тут понад півстоліття, або ж їх місцезростання повністю знищені, хоча їх знахідка, як, наприклад, *Corallorhiza trifida* Chatel., може бути справою часу. Деякі із зниклих видів не внесені до природоохоронних реєстрів. До видів, які вважаються зниклими з території усього регіону, належать *Aconitum napellus* L., *Anacamptis pyramidalis* (L.) Rich., *Androsace septentrionalis* L., *Anemone laxa* Juz., *Azolla caroliniana* Willd., *Botrychium virginianum* (L.) Sw., *Carex pediformis* C. A. Mey., *Coeloglossum viride* (L.) C. Hartm., *Dactylorhiza ochroleuca* (Wustn. ex Boll.) Holub., *Dianthus glabriusculus* (Kit.) Borb., *Dracocephalum austriacum* L., *D. ruyschiana* L., *Epilobium alpestre* (Jacq.) Krock., *Gentiana axillaris* (F. M. Schmidt) Murb., *Gentiana carpatica* Boern., *Gentianella amarella* (L.) Boern., *Herminium monorchis* (L.) R. Br., *Hypericum elegans* Steph. ex Willd., *Ligularia bucovinensis* Nakai, *Liparis loeselii* (L.) Rich., *Listera cordata* (L.) R. Br., *Orchis coriophora* L., *O. mascula* (L.) L., *Pinguicula bicolor* Woloszcz., *P. vulgaris* L., *Salix bebbiana* Sarg., *Saxifraga hirculus* L., *Stipa pulcherrima* C. Koch, *Thalictrum foetidum* L., *Trapa natans* L., *Traunsteinera globosa* (L.) Reichenb., *Viola biflora* L. Частина з них може бути об'єктами репатріятивних заходів, якщо їхні місцезростання хоча б частково збереглися. Деякі з видів вважаються зниклими лише на одній із частин регіону. Відновлення їхніх популяцій може відбутися за рахунок місцевої географічної раси з іншої округи регіону, що допоможе зберегти генофонд географічної раси виду. Так, на Польському Розточчі вціліли види, давно зниклі з української частини: *Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng., *Botrychium multifidum* (Gmel.) Rupr., *Drosera anglica* Huds., *D. intermedia* Hayne, *Salix lapponum* L., *S. Myrtilloides* L., *Orchis militaris* L., *Swertia perennis* L., а на Українському Розточчі ще зростають зниклі з польської частини *Carex bohémica* Schreb., *Pulsatilla grandis* Wend.

Підсумовуючи все вище викладене, зауважимо, що флора Розточчя є надзвичайно цінна з наукового погляду, складною гетерогенною та гетерохронною системою, яка має чітку територіальну диференціацію, зумовлену фізико-географічними особливостями окремих підокруг краю та перебуває у постійній динаміці, рушієм якої є найменші зміни чинників довкілля. Флористичне розмаїття Розточчя потребує подальшого детального вивчення та ретельної охорони, а в окремих випадках — застосування активних методів охорони та проведення репатріяції. Рослинне вкриття регіону є охоронцем екосистеми Головного Європейського вододілу, а тому від його стану та функціональної здатності залежить екологічна рівновага прилеглих регіонів, ріки, яких беруть свій початок на схилах Розточчя і течуть через Мале Полісся, Опілля, Дністровсько-Сянську низовину. Тому вивчення і збереження флори та рослинності цього унікального європейського регіону є надзвичайно важливим завданням сьогодення, вирішення якого дасть змогу уникнути багатьох майбутніх проблем.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Алехин В. В.* Растительность СССР в основных зонах. — М.: Сов. наука, 1951. — 512 с.
2. *Вініченко Т. С.* Рослини України під охороною Бернської конвенції. — К.: Хімджест, 2006. — 176 с.
3. *Дебринюк Ю.* Лісокультурне районування Західного Лісостепу України. — Львів: Камула, 2003. — 247 с.
4. *Заверуха Б. В.* Флора Вольно-Подолии и ее генезис. — К.: Наук. думка, 1985. — 192с.
5. *Зеленчук А. Т.* Нові матеріали до питання про місце Малого Полісся у флористичному районуванні // Актуальні проблеми вивчення фітобіоти західних регіонів України: Мат. відкр. конф. мол. ботаніків м. Львова. — Львів, 1991. — С. 45—48.
6. *Сорока М. І.* Судинні рослини Державного заповідника „Розточчя“. — Львів, препринт, 1990. — 278 с.
7. *Сорока М. І.* Рідкісні та зникаючі види рослин Українського Розточчя / Науковий вісник УкрДЛТУ. — Львів, 1995. — Вип. 4. — С. 77—81.
8. *Сорока М. І.* Аналіз флори Українського Розточчя. Праці Наукового товариства ім. Шевченка. Екологічний збірник 2. — Львів, 2001. — Т. VII. — С. 143—158.
9. *Сорока М. І.* Флора судинних рослин Українського Розточчя. — Львів, 2002. — 154 с.
10. *Сорока М. І.* Флора та рослинність Природного заповідника „Розточчя“// Науковий вісник УкрДЛТУ. — Львів, 2004. — Вип. 14.8. — С. 170—179.
11. *Тахтаджян А. Л.* Флористические области Земли. — Л.: Наука, 1978. — 247 с.
12. *Червона книга України.* Рослинний світ: /Редкол. Ю. Р.Шеляг-Сосонко. — К.: Українська Енциклопедія ім. М. П.Бажана, 1996. — 608 с.
13. *Braun-Blanquet J.* Pflanzensoziologie, Grundzuge der Vegetationskunde. Wien-New York: Springer, 1964. — 3 Aufl. — 865 s.
14. *Buraczynski J.* Roztocze.-Lublin: Wyd-wo UMCS, 1997. — 189 s.

15. *Fijałkowski D.* Flora roślin naczyniowych Lubelszczyzny. — Lublin: LTN, 1994. — T. 1. — 389 s., — T.2. — 868 s.
16. *Gibbons B., Brough P.* Atlas roślin Europy Północnej i Środkowej. Przekład z języka angielskiego. — Warszawa: Multico, 1995. — 336 s.
17. *Izdębski K.* Rośliny górskie Roztocza na tle warunków siedliskowych // Ann. UMCS. 1967. Sec. C. 22. — S. 267—287.
18. *Janicki G., Wojtanowicz J.* Przeobrażenia antropogeniczne świata przyrodniczego Roztocza // Ann. UMCS. 1997. Sec. B. — 52. — S. 147—158.
19. *Kłosowski S., Kłosowski G.* Flora Polski. Rośliny wodne i bagienne. — Warszawa: Multico, 2001. — 333 s.
20. *Piękoś-Mirkowa H., Mirek Z.* Flora Polski. Atlas roślin chronionych. — Warszawa: Multico, 2003. — 584 s.
21. *Polska czerwona księga roślin.* — Kraków: Wyd-wo Instytutu Botaniki im. Szafera PAN, 1993. — 310 s.
22. *Roztoczański Park Narodowy (pod red. T. Wilgata).* — Kraków: Ostoja, 1995. — 243 s.
23. *Soroka M.* Flora Roztocza Ukraińskiego / Roztoczańskie Spotkania. Wykłady otwarte w Ośrodku Edukacyjno Muzealnym Roztoczańskiego Parku Narodowego. Zwierzyniec, 2005. — T. IV. — S. 227—237.
24. *Swięs F., Soroka M.* Aquatic plants and rush-plants of the upper Vereshitsa river valley in the region of Lvov Roztocze / Annales UMCS. 2000. — Vol. LV. — Sectio C, Biologia. — S. 73—105.
25. *Swięs F., Soroka M.* Expansion of *Iva xanthiifolia* Nutt. in the city of Lvov / Annales UMCS., 1998. Vol. LIII. — Sectio C, Biologia. — S. 93—110.
26. *Szlachetko D.* Flora Polski. Storzycyki. — Warszawa: Multico, 2001. — 168 s.
27. *Wyjciak H.* Flora Polski. Porosty, mszaki, paprotniki. — Warszawa: Multico, 2003. — 368 s.
28. *Żrydła Roztocza.* Monografia hydrograficzna (pod red. Z. Michalczyka) / Badania hydrograficzne w poznaniu środowiska. — Lublin: Wyd. UMCS, 1996. — T. 3. — 199 s.

SUMMARY

Miroslava SOROKA

FLORA OF VASCULAR PLANTS OF ROZTOCHCHYA NATURAL REGION

Analytical information is resulted from the flora of vascular plants of Roztochchya natural region. As a result of 20 annual researches conducted on territory of Ukraine and Poland, study of herbariums funds, generalization of the published floristic materials it, that the flora of vascular plants of region Roztochchya counts 1564 species of 568 genera for of 122 families, 72 orders, 6 classes, 5 departments. Western Roztochchya counts 990 species, Middle — 1236, of Polish part of Ravas Roztochchya — 806, of Ukrainian — 1344 species. For all districts Roztochchya common are 704 species characteristic for Western Roztochchya are 11 species for, for Middle — 78, for Ravas — 2, for Ukrainian — 273. The spectrums of leading flora taxons are given and composition of rare phytogenofond of the region is stated.